

Lájkem

k porozumění

MET16

Pohybem k porozumění

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

METODICKÝ MATERIÁL: Pohybem k porozumění

O ČEM METODA JE

V předchozích metodách jsme se mnohokrát zmínili o využití gest a pohybu při výuce. Tato metoda se zaměřuje na to, jak prakticky spojit pohyb a pojmy, které se děti mají naučit, pochopit je a následně rutinně aplikovat ve výuce, jako třeba časování sloves či určování vzorů u podstatných jmen. Pohyb však můžete zapojit do všech předmětů. Spojení pojmů a pohybu umožňuje dětem látku si lépe pamatovat, propojujete totiž hned několik smyslů – sluch, zrak a motoriku. Díky tomu vnesete do hodiny více akce, která pomůže s motivací, pozorností i zapamatováním. Vizuelní podnět je pro dítě se sluchovým postižením přirozenější než podnět sluchový. S pohybem si tak dítě může látku lépe osvojit a následně ji lépe aplikovat.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI:

Jazyk a jazyková komunikace,
Člověk a jeho svět

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Sociální a personální,
komunikativní,
k řešení problémů,
k učení

Pokud si nevíte rady s vymýšlením gest, můžete se inspirovat videy, která jsme pro Vás vytvořili. To, jak si je uchopíte, je však na vás. S dětmi si můžete vymyslet i vaše vlastní pohyby a motivovat je jejich zapojením ve výuce. Nejedná se o znaky z českého znakového jazyka, pouze o gesta vycházející z vizuelní podobnosti.

Pokud byste chtěli využít znaky ze znakového jazyka, můžete použít online slovníky SpreadTheSign a Dictio.

1url.cz/bzfcC

Online slovník znakového
jazyka SpreadTheSign

1url.cz/mzfcZ

Online slovník znakového
jazyka Dictio

Spreadthesign: Slovník znakového jazyka. Retrieved February 10, 2021, from <https://www.spreadthesign.com/cs.cz/search/>

Zdroj: Dictio: Překladový slovník. Retrieved February 10, 2021, from <http://www.dictio.info/cs?action=translate&lang=cz&target=czj>

CÍLE

- Žák si multisenzoricky osvojuje pojem
- Žák lépe chápe pojem
- Žák dovede znalosti osvojené vizuálně a pohybově aplikovat ve výuce

PŘÍLOHY

[MET16_P_01_Dvouruční prstová abeceda](#)

[MET16_P_02_Jednoruční prstová abeceda](#)

AKTIVITY

STROMOVÁ PATRA

Pro každé stromové patro si s dětmi můžete vymyslet pohyb, který pak opakujete. Děti následně i lépe chápou význam jednotlivých pater a to, jak se liší. Například keře znázorníte v podřepu a vysoké stromy na špičkách.

PODNEBNÉ PÁSY

Prostřednictvím výrazu těla a obličeje – je vám zima, teplo – můžete s dětmi předvádět jednotlivé pásy. Lze použít i na roční období nebo na počasí.

STADIA VÝVOJE

Pantomimicky či gesty lze předvést i jednotlivá stadia vývoje živočichů. Například žába nebo motýl.

PRSTOVÁ ABECEDA

Využití prstové abecedy není jen pro děti se sluchovým postižením. Děti se budou učit, jak hláska vypadá, jak zní, a ještě si ji spojí s pohybem. To dětem pomůže jak se zapamatováním, tak i v motorice. Můžete využít buď dvouruční prstovou abecedu, nebo jednoruční prstovou abecedu, která je však obtížnější vzhledem k tomu, že se hlásky a tvary prstů na první pohled nepodobají. Dvouruční prstovou abecedu najdete na videu.

Na této metodě považuji za nejvíce přínosné grafické ztvárnění prstové abecedy. Výborné, přehledné a pro děti přitažlivé. Máme prstovou abecedu zvětšenou a vylepenou ve třídě a děti z jiných tříd si chodí se zaujetím číst jednotlivé znaky, pokouší se mezi sebou dorozumívat a vesele se baví. Celou tuto metodu vlastně již používáme od začátku prvního ročníku – přesněji řečeno pohybové ztvárnění, doprovod pohybem při učení jednotlivých nových jevů gramatických i početních.

Hana Siegllová, Masarykova ZŠ Praha-Klánovice

1url.cz/nzfcB

Dvouruční prstová
abeceda

Zdroj: Zážitkem k porozumění (2019, Prosinec 3) Prstová abeceda [video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8SwyGYbsXu4&t=2s>

Jednotlivé tvary rukou pro písmena si můžete rozstříhat na kartičky a ty pak můžete využít při aktivitě, kdy děti mají k dispozici kartičky, které skládají do slov. Nebo z kartiček vyskládáte slova, která si děti přepisují.

Kartičky si můžete vystříhat z těchto příloh [MET16_P_01_Dvouruční prstová abeceda](#), [MET16_P_02_Jednoruční prstová abeceda](#).

VYJMENOVANÁ SLOVA

Pro vyjmenovaná slova si můžete vymyslet gesta nebo je pantomimicky ztvárnit.

SLOVNÍ DRUHY

Vymyslete si gesta pro jednotlivé slovní druhy. Děti si pak lépe budou pamatovat, co k daným slovním druhům patří. Jednotlivé pohyby a gesta pro slovní druhy vymyslete spolu s dětmi.

URČOVÁNÍ PODSTATNÝCH JMEN

Jednotlivé kategorie, které se u podstatných jmen určují, lze znázornit různými gesty a tím dětem pomoci látku lépe uchopit.

Pro inspiraci můžete využít video:

1url.cz/Ezfck

Gesta pro určování
podstatných jmen

Zdroj: Zážitkem k porozumění (2019, Březen 5) Pohybem k porozumění - inspirace jak na gesta (vzory podstatných jmen) [video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=eufh7trWmYI&feature=youtu.be>

URČOVÁNÍ SLOVES

U určování sloves lze využít gest, která si k jednotlivým kategoriím vymyslíte. Děti pak si budou lépe pamatovat, co u sloves určovat a s čím to souvisí (výraz v gestu).

DRUHY VĚT

Pro jednotlivé druhy vět si můžete vymyslet gesta, stejná pak můžete využít při určování sloves. Dětem se díky tomu látka lépe propojí.

PROSTOROVÁ ORIENTACE – TVARY, PÍSMENA, ČÍSLA A DALŠÍ

Kreslením jednotlivých tvarů do vzduchu pomáháte dětem s představivostí a prostorovou orientací. Vysvětlíte jim na číslech a písmenech, že cokoliv kreslíte do vzduchu, kreslíte směrem k sobě, to znamená, že ony to vidí obráceně. Trénujete tak prostorovou orientaci. Ze začátku s dětmi zkoušejte jednoduché tvary, které znají a nebude pro ně těžké si je v hlavě otočit – například písmena a čísla. Těžší varianta poté je, když kreslíte více tvarů - např. kruh uprostřed a trojúhelník vpravo nahoře, což z jejich úhlu pohledu bude vlevo nahoře.

Metoda měla a má u dětí veliký úspěch. Děti se zapojují při vymýšlení pohybového doprovodu, a tím si lépe pamatují a vybavují. Mám srovnání se třídami, kde tuto metodu nepoužívají, a děti mají často problém si vybavit správné pořadí např. vzorů podstatných jmen. U mě ve třídě s tím děti problém nemají.

*Petra Kratinová, ZŠ Jáchymova
Lysolaje*

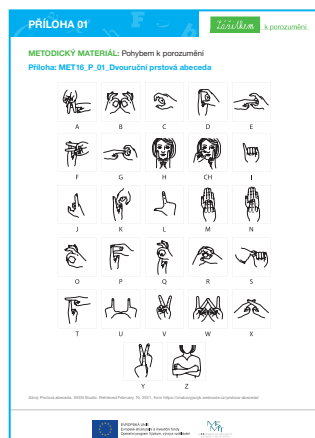
Děti velmi pozitivně reagovaly na video se vzory podstatných jmen a hned v lavicích pohyby napodobovaly. Pantomimu se vzory podstatných jmen používám opakovaně, v různých úpravách. Se třídou jsem vytvořila vlastní pohybové vzorce k jednotlivým vzorům.

*Renáta Tkaczyková, ZŠ Jáchymova
Lysolaje*

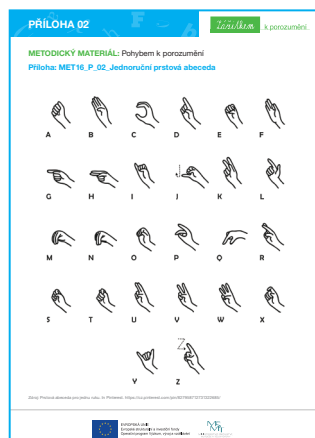
Skvělým cvičením bylo trénování prostorové orientace – tvary, písmena, čísla... Já jsem „kreslila“ do vzduchu a děti si musely tvary pro sebe otáčet...

(Blanka Vanišová, ZŠ Trutnov)

Přílohy

MET16_P_01_Dvouruční prstová abeceda

MET16_P_02_Jednoruční prstová abeceda